

Kancelária verejného ochrancu práv

**Správa verejnej ochrankyne práv o zbytočných priet'ahoch
v súdnom konaní v Slovenskej republike**

Bratislava, október 2012

Obsah

A. Verejná ochrankyňa práv o zbytočných priet'ahoch v súdnom konaní	2
B. Správa o zbytočných priet'ahoch v súdnom konaní	5
1. Štatistické údaje o podnetoch týkajúcich sa zbytočných priet'ahov v súdnom konaní doručených verejnému ochrancovi práv	6
1.1. Podnety týkajúce sa zbytočných priet'ahov v súdnom konaní doručené verejnému ochrancovi práv v rokoch 2008 až 2011	6
1.2. Súdny Slovenskej republiky, proti ktorým smerovali podnety týkajúce sa zbytočných priet'ahov v súdnom konaní doručené verejnému ochrancovi práv v rokoch 2008 až 2011	7
1.3. Opakované zistenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v tom istom súdnom konaní	16
2. Štatistické údaje o zbytočných priet'ahoch v súdnom konaní konštatovaných Ústavným súdom Slovenskej republiky	17
3. Porovnanie údajov o zbytočných priet'ahoch v súdnom konaní zistených verejným ochrancom práv a Ústavným súdom Slovenskej republiky	23
4. Stanovisko predsedu súdu k otázke zbytočných priet'ahov v súdnom konaní	27
5. Opatrenia verejného ochrancu práv po zistení porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v súdnom konaní	28
6. Príčiny zbytočných priet'ahov zistené pri prešetrovaní podnetov verejným ochrancom práv	30
C. Systémové opatrenia verejnej ochrankyne práv na zlepšenie ochrany práva na súdne konanie bez zbytočných priet'ahov	35

VEREJNÁ OCHRANKYŇA PRÁV O ZBYTOČNÝCH PRIEŤAHOCH V SÚDNOM KONANÍ

Úvod

Pri nástupe do funkcie verejnej ochrankyne práv som na rok 2012 a 2013 stanovila pre seba a pre Kanceláriu verejného ochrancu práv prioritné témy, ktorým sa budem venovať cielene a s mimoriadnou pozornosťou.

Za svoju prioritu som v apríli 2012 určila zisťovanie činností, ktoré orgány sociálnoprávnej ochrany reálne v praxi vykonávajú a ich porovnanie so zákonom stanovenou pôsobnosťou týchto orgánov, preskúmanie vykonávania pôsobnosti orgánov starostlivosti o deti, spôsobu vykonávania funkcie kolízneho opatrovníka, procesu repatriácie maloletých detí. Ako prioritu som si určila aj právo na súdnu a inú právnu ochranu a z neho právo na súdne konanie bez zbytočných prietáhov.

V tejto chvíli má Kancelária verejného ochrancu práv k téme: „Právo na súdne konanie bez zbytočných prietáhov“ už dostatok poznatkov a faktov z našej vlastnej minulej aj súčasnej činnosti, z podkladov od Ústavného súdu Slovenskej republiky, z projektu, ktorý Ústavný súd Slovenskej republiky dlhodobo realizuje, a preto nastal čas, aby sme naše poznatky spolu so závermi, ku ktorým sme sa na ich základe dopracovali, poskytli odbornej aj laickej verejnosti.

Podľa výsledkov analýzy Inštitútu pre verejné otázky z októbra roku 1998 si v tom čase 56,4 % respondentov myslelo, že súdy pracujú pomaly a neefektívne. Je október 2012 a zo zistení verejného ochrancu práv za uplynulých desať rokov vyplynulo, že medzi najčastejšie porušované právo v Slovenskej republike patrilo a stále patrí právo občana na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, a to tak v súdnom konaní, ako aj v konaní orgánov verejnej správy. Zdá sa, akoby sa v priebehu takmer 14 rokov v tejto oblasti nič nezmenilo. Je známe, že zbytočné prietahy v súdnom konaní môžu byť zapríčinené podmienkami, v ktorých súdy a sudcovia vykonávajú súdnictvo, ktoré vytvára štát, no môžu tiež byť spôsobené zlyhaním jednotlivca, sudcu, či predstaviteľa správy súdu.

Podľa mojich vedomostí sa pravidelne robia rozborý príčin, pre ktoré dochádza k zbytočným prietahom v súdnom konaní. Aktuálne aj dlhodobé príčiny tohto stavu sú teda väčšinou dobre známe, vrátane návrhov opatrení na ich odstránenie. Problém preto zrejme nespočíva v tom, že by sme nepoznali príčiny neželaného stavu, ale v tom ako realizujeme opatrenia na jeho zmenu k lepšiemu. Opatrenia sú spravidla systémové a koncepčné, no aby boli účinné, musia byť takto aj realizované, teda systémovo a koncepčne. V našej praxi sa takto nevykonávajú.

Faktom je, že po každej zmene vlády nástupcovia začnú realizovať svoju vlastnú koncepciu, ktorá spravidla iba minimálne alebo vôbec nenadväzuje na koncepciu ich predchodcov. Navyše, opatrenia sa vykonávajú skôr na základe empirických zistení a ad hoc, než na základe exaktného poznania a vyhodnotenia efektívnosti fungovania systému, do ktorého zasahujeme.

Pre ilustráciu uvediem príklad: Národná rada Slovenskej republiky na svojej 52. schôdzi dňa 31. októbra 2001 schválila vládny návrh Koncepcie stabilizácie súdnictva, ktorá sa v praxi realizovala niekoľko rokov. Na jej systematickú realizáciu boli rozpočtované a pridelované finančné prostriedky. Už iba z dôvodu, že sa zmeny podľa prijatej koncepcie realizovali v priebehu niekoľkých rokov, bol daný predpoklad, že budú mať na fungovanie súdnictva určitý vplyv. Tento vplyv bolo následne možné exaktnejšie vyhodnotiť a podľa výsledkov jeho vyhodnotenia potom bolo možné koncepciu účelne upraviť a systém dobre nastaviť. Koncepcia stabilizácie súdnictva nikdy nebola dokončená, hoci išlo o dlhodobú koncepciu prijatú Národnou radou Slovenskej republiky. Jednoducho sme ju prestali realizovať, a to dokonca bez toho, aby bola namiesto nej prijatá akákoľvek iná dlhodobá koncepcia stabilizácie súdnictva, podľa ktorej by sa v Slovenskej republike systematicky postupovalo pri vytváraní podmienok pre fungovanie súdov a súdnictva.

Je to škoda, pretože v praxi sa často dookola opakuje jav, že účinok skôr prijatého opatrenia buď ešte vôbec nemal čas nastať alebo bol oslabený alebo priamo zrušený novoprijatým opatrením, čo sa neskôr stane aj tomuto novoprijatému opatreniu. Všetky prijímané opatrenia stoja čas, energiu aj peniaze a najmä ich nestabilitu zneisťuje ľudí pôsobiacich v systéme.

V niektorých prípadoch ide o zbytočné priesťahy v súdnom konaní, ktoré spôsobil svojou nečinnosťou sudca alebo nedostatočnou organizáciou práce súdu predstaviteľ riadenia a správy súdu. Posúdenie miery individuálneho zlyhania, podielu podmienok vykonávania činnosti týchto subjektov na tomto zlyhaní a intenzity zásahu do chráneného práva môže vykonať na základe návrhu oprávnenej osoby na to ustanovený disciplinárny súd. Aj verejný ochranca práv sa môže podieľať na uplatnení zodpovednosti osôb pôsobiacich v orgánoch verejnej moci, ak tieto osoby porušili základné právo alebo slobodu fyzických osôb a právnických osôb. V prípade funkcie sudcu, či predstaviteľa riadenia a správy súdu tak môže urobiť tým, že za zákonom stanovených podmienok využije svoje oprávnenie podať návrh na začatie disciplinárneho konania. Prvoradou úlohou verejného ochrancu práv je však zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorom sa nachádza osoba čakajúca na právoplatné rozhodnutie vo veci a trvať na prijatí takých opatrení, aby sa podobná situácia neopakovala. O tom, aké účinné do budúcnosti boli doteraz prijímané opatrenia vypovedá skutočnosť, že počet konaní, v ktorých sú konštatované zbytočné priesťahy sa v priebehu rokov podstatným spôsobom nemení.

V nasledujúcej správe sú údaje z činnosti Kancelárie verejného ochrancu práv, teda údaje, ktoré boli zistené z podnetov od občanov, ktorí sa na verejného ochrancu práv obrátili a v ich veciach bolo zistené porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov.

Z toho vyplýva, že ide iba o čiastočný obraz, ktorý len naznačuje, ale neodhaľuje úplnú realitu. Množstvo zistených porušení a skutočnosť, že ide o mnoho rokov trvajúci stav porušovania základného práva občanov súdmi je v materiálnom právnom štáte neakceptovateľným fenoménom a vyžaduje účinný a rýchly zásah štátu.

Poznatky, ktoré som získala sú uvedené v tejto správe a ja konštatujem, že pre mňa tieto zistenia nepredstavujú novú informáciu. A práve to považujem za znepokojujúce. Preto z titulu svojej funkcie verejnej ochrankyne práv poukazujem touto správou na nedostatky, v dôsledku ktorých dochádza dlhodobo, celé roky, bez náznaku zmeny k lepšiemu, k porušovaniu základného práva chráneného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a to práve súdmi, teda tými orgánmi, ktoré sú podľa Ústavy Slovenskej republiky vykonávateľmi práva na súdnu ochranu.

Správu predkladám verejnosti aj príslušným inštitúciám preto, lebo som presvedčená o tom, že Slovenská republika má dobre nastavený súdny systém a má veľký potenciál zefektívniť jeho fungovanie tak, aby právo každého na súdnu a inú právnu ochranu mohlo byť realizované v súdnom konaní bez zbytočných prieťahov, a že je v jej silách vec vyriešiť, ak pre riešenie neprijateľného stavu nájde naozajstnú vôľu.

V Bratislave, dňa 29.10.2012

Jana Dubovcová

Správa o príčinách zbytočných priet'ahov v súdnom konaní

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je podľa zistení verejného ochrancu práv najčastejšie porušovaným základným právom, a to tak v súdnom konaní, ako aj v konaní orgánov verejnej správy. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom. Systematicky je toto základné právo zaradené v siedmom oddiele druhej hlavy Ústavy Slovenskej republiky nazvanej: „Právo na súdnu a inú právnu ochranu“ a vychádza z myšlienky, že oneskorená spravodlivosť nie je spravodlivosť. Jeho dodržiavanie v praxi má vplyv na úroveň vymáhateľnosti práva a kvalitu právneho štátu. Jeho ekvivalentom podľa Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je právo na prejednanie veci v primeranej lehote, upravené v čl. 6 ods. 1 tohto dohovoru.

Zámerom tejto správy je zistiť, či výskyt zbytočných priet'ahov v súdnom konaní má stúpajúcu alebo klesajúcu tendenciu a popísať príčiny ich vzniku, s ktorými sa verejný ochranca práv pri preskúvaní podnetov stretol. Hodnotené údaje sa týkajú podnetov, ktoré boli verejnému ochrancovi práv doručené v rokoch 2008 až 2011.

1. Štatistické údaje o podnetoch týkajúcich sa zbytočných priet'ahov v súdnom konaní doručených verejnému ochrancovi práv

1.1. Podnety týkajúce sa zbytočných priet'ahov v súdnom konaní doručené verejnému ochrancovi práv v rokoch 2008 až 2011

Nasledujúce tabuľky obsahujú informácie o celkovom počte podnetov doručených verejnému ochrancovi práv za roky 2008 až 2011, o počte podnetov, v ktorých podávatelia vyjadrovali nespokojnosť s plynulosťou súdneho konania, o počte podnetov, v ktorých verejný ochranca práv nedostatky v plynulosti konania nezistil a o počte podnetov, v ktorých verejný ochranca práv konštatoval existenciu zbytočných priet'ahov v súdnom konaní. Percentuálne údaje vyjadrujú, aké percento zo všetkých podnetov doručených verejnému ochrancovi práv sa týka zbytočných priet'ahov v súdnom konaní. Ďalšie percentuálne údaje vyjadrujú pomer medzi podnetmi, v ktorých boli zbytočné priet'ahy v súdnom konaní namietané opodstatnene a medzi podnetmi, v ktorých sa existencia zbytočných priet'ahov nepotvrdila.

ROK 2008			
	celkový počet doručených podnetov	2528	
	počet podnetov týkajúcich sa plynulosti súdneho konania	193	7,63%
	počet podnetov, v ktorých zbytočné priet'ahy zistené neboli - § 18 zákona č. 564/2001 Z. z.	105	54,40%
	počet podnetov, v ktorých zbytočné priet'ahy zistené boli - § 19 zákona č. 564/2001 Z. z.	88	45,60%

ROK 2009			
	celkový počet doručených podnetov	2867	
	počet podnetov týkajúcich sa plynulosti súdneho konania	200	6,98%
	počet podnetov, v ktorých zbytočné priet'ahy zistené neboli - § 18 zákona č. 564/2001 Z. z.	98	49%
	počet podnetov, v ktorých zbytočné priet'ahy zistené boli - § 19 zákona č. 564/2001 Z. z.	102	51%

ROK 2010			
	celkový počet doručených podnetov	2628	
	počet podnetov týkajúcich sa plynulosti súdneho konania	205	7,80%
	počet podnetov, v ktorých zbytočné priet'ahy zistené neboli - § 18 zákona č. 564/2001 Z. z.	114	55,60%
	počet podnetov, v ktorých zbytočné priet'ahy zistené boli - § 19 zákona č. 564/2001 Z. z.	91	44,39%

ROK 2011			
	celkový počet doručených podnetov	1967	
	počet podnetov týkajúcich sa plynulosti súdneho konania	112	5,69%
	počet podnetov, v ktorých zbytočné priesťahy zistené neboli - § 18 zákona č. 564/2001 Z. z.	68	60,71%
	počet podnetov, v ktorých zbytočné priesťahy zistené boli - § 19 zákona č. 564/2001 Z. z.	44	39,29%

Pri hodnotení týchto informácií treba vziať do úvahy, že počty podnetov vo veci zbytočných priesťahov v súdnom konaní doručených v roku 2011 sú nižšie z dôvodu, že niektoré z podnetov týkajúcich sa zbytočných priesťahov v súdnom konaní sú ešte v štádiu preskúmania alebo prijímania opatrení a preto sa v číselných údajoch ešte neprejavili.

Na základe uvedených údajov možno konštatovať, že počet podnetov adresovaných verejnému ochrancovi práv, v ktorých podávatelia namietajú existenciu zbytočných priesťahov v súdnom konaní sa v rokoch 2008 až 2011 zásadne nemenil. Rovnako sa zásadne nemenil ani ich podiel na celkovom počte podnetov doručených verejnému ochrancovi práv.

Porovnaním percenta podnetov, pri ktorých sa podozrenie zo zbytočných priesťahov potvrdilo a podnetov, u ktorých nedostatky v plynulosti konania neboli potvrdené bolo zistené, že približne polovica podnetov týkajúcich sa zbytočných priesťahov v súdnom konaní je opodstatnená. Ani tento pomer medzi opodstatnenými a neopodstatnenými podnetmi vo veci zbytočných priesťahov v súdnom konaní sa zásadne nemení. Približne rovnaké zostáva nielen percento, ale aj počet podnetov, v ktorých verejný ochranca práv zbytočné priesťahy zistil.

1.2. Súdny Slovenskej republiky, proti ktorým smerovali podnety týkajúce sa zbytočných priesťahov v súdnom konaní doručené verejnému ochrancovi práv v rokoch 2008 až 2011

Nasledujúca tabuľka obsahuje prehľad počtu podnetov doručených verejnému ochrancovi práv v rokoch 2008 až 2011, ktoré sa týkali plynulosti súdneho konania podľa jednotlivých súdov Slovenskej republiky. Stĺpec označený ako „§ 18“ obsahuje počet podnetov, v ktorých podozrenie z problémov v plynulosti súdneho konania nebolo preskúmaním potvrdené, o čom verejný ochranca práv podľa ustanovenia § 18 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorých predpisov upovedomil predsedu súdu a podávateľa podnetu. Stĺpec označený ako „§ 19“ obsahuje počet podnetov, v ktorých verejný ochranca práv preskúmaním zistil, že námietky podávateľa sú opodstatnené a v súdnom konaní dochádza k zbytočným priesťahom, čo podľa ustanovenia § 19 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov oznámil predsedovi dotknutého súdu ako orgánu riadenia a správy súdu.

ROK	2008		2009		2010		2011	
	§ 18	§ 19	§ 18	§ 19	§ 18	§ 19	§ 18	§ 19
Okresný súd Bratislava I	1	5	7	9	5	2	6	7
Okresný súd Bratislava II	8	6	2	5	6	4	2	2
Okresný súd Bratislava III	3	4	2	4	3	4	1	4
Okresný súd Bratislava IV	0	1	0	6	2	2	2	3
Okresný súd Bratislava V	4	2	2	2	5	2	2	1
Okresný súd Malacky	0	2	0	0	1	2	0	1
Okresný súd Pezinok	2	2	2	2	1	6	2	1
Okresný súd Senica	1	0	1	0	0	3	0	0
Okresný súd Trnava	4	2	2	4	1	1	3	2
Okresný súd Nitra	2	2	4	1	4	2	0	2
Okresný súd Galanta	1	1	2	3	2	1	2	0
Okresný súd Piešťany	3	8	2	9	4	10	3	3
Okresný súd Skalica	0	0	0	0	1	1	2	3
Okresný súd Levice	0	1	1	0	2	0	0	0
Okresný súd Nové Zámky	1	1	2	1	2	2	1	0
Okresný súd Komárno	0	0	0	1	1	0	1	0
Okresný súd Dunajská Streda	1	0	0	1	2	0	0	0
Okresný súd Prievidza	2	1	0	1	3	0	0	0
Okresný súd Topoľčany	2	0	0	0	0	0	1	0
Okresný súd Trenčín	4	7	6	1	4	2	3	1
Okresný súd Bánovce nad Bebravou	0	0	1	0	0	0	0	0
Okresný súd Partizánske	0	0	0	1	0	0	0	0
Okresný súd Nové Mesto nad Váhom	2	0	2	3	1	0	0	1
Okresný súd Žilina	5	6	6	8	3	5	4	1
Okresný súd Považská Bystrica	0	0	1	0	1	1	0	0
Okresný súd Martin	0	1	0	1	4	0	3	1
Okresný súd Čadca	3	1	1	2	2	2	1	0
Okresný súd Dolný Kubín	0	1	0	2	0	0	1	0
Okresný súd Námestovo	1	1	2	0	0	0	0	0
Okresný súd Liptovský Mikuláš	1	0	1	2	0	1	1	0
Okresný súd Ružomberok	0	0	0	0	0	0	1	0
Okresný súd Banská Bystrica	1	1	2	2	2	0	2	0
Okresný súd Zvolen	2	0	0	1	0	0	0	0
Okresný súd Brezno	2	0	0	0	0	0	0	0

Okresný súd Žiar nad Hronom	1	0	0	0	4	1	0	0
Okresný súd Lučenec	0	0	1	1	0	0	1	0
Okresný súd Veľký Krtíš	0	1	0	0	0	0	0	0
Okresný súd Rimavská Sobota	1	2	0	1	1	1	1	0
Okresný súd Revúca	0	0	0	0	0	0	1	0
Okresný súd Poprad	1	0	0	0	0	2	0	0
Okresný súd Kežmarok	0	0	1	0	0	0	0	0
Okresný súd Stará Ľubovňa	0	0	0	0	0	0	0	0
Okresný súd Prešov	4	2	2	1	2	4	2	1
Okresný súd Bardejov	3	0	0	2	1	2	0	0
Okresný súd Svidník	0	0	0	0	0	0	0	0
Okresný súd Humenné	2	1	0	1	1	0	0	0
Okresný súd Vranov nad Topľou	1	0	1	3	2	0	0	0
Okresný súd Spišská Nová Ves	1	0	1	0	2	3	1	0
Okresný súd Michalovce	1	1	4	1	3	1	4	0
Okresný súd Trebišov	1	1	0	0	1	0	0	0
Okresný súd Rožňava	2	0	0	0	2	0	0	0
Okresný súd Košice I	2	1	2	3	3	2	3	1
Okresný súd Košice II	2	2	7	3	2	4	1	1
Okresný súd Košice-okolie	2	1	1	2	2	1	1	0
Krajský súd v Bratislave	7	9	9	8	4	4	8	3
Krajský súd v Tnave	1	0	2	0	2	2	0	2
Krajský súd v Trenčíne	0	1	4	0	3	0	1	0
Krajský súd v Nitre	1	0	3	0	0	0	1	0
Krajský súd v Banskej Bystrici	5	2	1	1	0	1	1	0
Krajský súd v Žiline	3	1	2	0	2	5	0	1
Krajský súd v Prešove	1	0	1	1	3	0	0	0
Krajský súd v Košiciach	7	4	5	0	6	1	1	0
Najvyšší súd Slovenskej republiky	4	3	0	2	2	4	2	1

Porovnaním údajov o podnetoch vo veci zbytočných prietáhov smerujúcich proti jednotlivým súdom je možné pozorovať, že tak celkový počet podnetov, ako ani počet preukázaných porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa na jednotlivých súdoch zásadne nemení. U niektorých súdov je možné pozorovať mierny nárast podnetov aj preukázaných zbytočných prietáhov v roku 2009 (Okresný súd Bratislava I, Okresný súd Bratislava IV, Okresný súd Žilina, Okresný súd Nové Mesto nad Váhom, Okresný súd Vranov nad Topľou, Okresný súd Košice II). Mierny nárast

podnetov aj preukázaných porušení v roku 2010 je vidieť na Okresnom súde Pezinok a na Krajskom súde v Žiline, v roku 2011 na Okresnom súde Skalica. Naopak tendenciu poklesu možno pozorovať na Okresnom súde Trenčín a na Krajskom súde v Košiciach.

Vzhľadom na rozdiely v počte podnetov a v počte preukázaných porušení základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov medzi jednotlivými súdmi má informačnú hodnotu aj údaj, na ktorých súdoch sa v jednotlivých rokoch zistil najväčší počet porušení základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a proti ktorým súdom bolo podaných najviac podnetov, preskúmaním ktorých sa zbytočné prieťahy v konaní nepotvrdili.

V nasledujúcich tabuľkách sú jednotlivé súdy Slovenskej republiky zostupne zoradené podľa počtu podnetov, v ktorých nebolo preukázané porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov (označené ako § 18) a podľa počtu podnetov, v ktorých porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov preukázané bolo (označené ako § 19) v rokoch 2008 až 2011.

ROK 2008

§ 18	Okresný súd Bratislava II	8
	Krajský súd v Bratislave	7
	Krajský súd v Košiciach	7
	Krajský súd v Banskej Bystrici	5
	Okresný súd Žilina	5
	Najvyšší súd Slovenskej republiky	4
	Okresný súd Bratislava V	4
	Okresný súd Prešov	4
	Okresný súd Trenčín	4
	Okresný súd Trnava	4
	Krajský súd v Žiline	3
	Okresný súd Bardejov	3
	Okresný súd Bratislava III	3
	Okresný súd Čadca	3
	Okresný súd Piešťany	3
	Okresný súd Brezno	2
	Okresný súd Humenné	2
	Okresný súd Košice I	2
	Okresný súd Košice II	2
	Okresný súd Košice-okolie	2

§ 19	Krajský súd v Bratislave	9
	Okresný súd Piešťany	8
	Okresný súd Trenčín	7
	Okresný súd Bratislava II	6
	Okresný súd Žilina	6
	Okresný súd Bratislava I	5
	Krajský súd v Košiciach	4
	Okresný súd Bratislava III	4
	Najvyšší súd Slovenskej republiky	3
	Krajský súd v Banskej Bystrici	2
	Okresný súd Bratislava V	2
	Okresný súd Košice II	2
	Okresný súd Malacky	2
	Okresný súd Nitra	2
	Okresný súd Pezinok	2
	Okresný súd Prešov	2
	Okresný súd Rimavská Sobota	2
	Okresný súd Trnava	2
	Krajský súd v Trenčíne	1
	Krajský súd v Žiline	1

	Okresný súd Nitra	2
	Okresný súd Nové Mesto nad Váhom	2
	Okresný súd Pezinok	2
	Okresný súd Prievidza	2
	Okresný súd Rožňava	2
	Okresný súd Topoľčany	2
	Okresný súd Zvolen	2
	Krajský súd v Nitre	1
	Krajský súd v Prešove	1
	Krajský súd v Trnave	1
	Okresný súd Banská Bystrica	1
	Okresný súd Bratislava I	1
	Okresný súd Dunajská Streda	1
	Okresný súd Galanta	1
	Okresný súd Liptovský Mikuláš	1
	Okresný súd Michalovce	1
	Okresný súd Námestovo	1
	Okresný súd Nové Zámky	1
	Okresný súd Poprad	1
	Okresný súd Rimavská Sobota	1
	Okresný súd Senica	1
	Okresný súd Spišská Nová Ves	1
	Okresný súd Trebišov	1
	Okresný súd Žiar nad Hronom	1
	Okresný súd Vranov nad Topľou	1
		109

	Okresný súd Banská Bystrica	1
	Okresný súd Bratislava IV	1
	Okresný súd Čadca	1
	Okresný súd Dolný Kubín	1
	Okresný súd Galanta	1
	Okresný súd Humenné	1
	Okresný súd Košice I	1
	Okresný súd Košice-okolie	1
	Okresný súd Levice	1
	Okresný súd Martin	1
	Okresný súd Michalovce	1
	Okresný súd Námestovo	1
	Okresný súd Nové Zámky	1
	Okresný súd Prievidza	1
	Okresný súd Trebišov	1
	Okresný súd Veľký Krtíš	1
		88

ROK 2009

§ 18	Krajský súd v Bratislave	9
	Okresný súd Bratislava I	7
	Okresný súd Košice II	7
	Okresný súd Trenčín	6
	Okresný súd Žilina	6
	Krajský súd v Košiciach	5
	Krajský súd v Trenčíne	4
	Okresný súd Michalovce	4
	Okresný súd Nitra	4

§ 19	Okresný súd Bratislava I	9
	Okresný súd Piešťany	9
	Krajský súd v Bratislave	8
	Okresný súd Žilina	8
	Okresný súd Bratislava IV	6
	Okresný súd Bratislava II	5
	Okresný súd Bratislava III	4
	Okresný súd Trnava	4
	Okresný súd Galanta	3

	Krajský súd v Nitre	3
	Okresný súd Bardejov	3
	Krajský súd v Trnave	2
	Krajský súd v Žiline	2
	Okresný súd Banská Bystrica	2
	Okresný súd Bratislava II	2
	Okresný súd Bratislava III	2
	Okresný súd Bratislava V	2
	Okresný súd Galanta	2
	Okresný súd Košice I	2
	Okresný súd Námestovo	2
	Okresný súd Nové Mesto nad Váhom	2
	Okresný súd Nové Zámky	2
	Okresný súd Pezinok	2
	Okresný súd Piešťany	2
	Okresný súd Prešov	2
	Okresný súd Trnava	2
	Krajský súd v Banskej Bystrici	1
	Krajský súd v Prešove	1
	Okresný súd Bánovce n. Bebravou	1
	Okresný súd Čadca	1
	Okresný súd Kežmarok	1
	Okresný súd Košice – okolie	1
	Okresný súd Levice	1
	Okresný súd Lučenec	1
	Okresný súd Považská Bystrica	1
	Okresný súd Senica	1
	Okresný súd Spišská Nová Ves	1
	Okresný súd Vranov nad Topľou	1
		100

	Okresný súd Košice I	3
	Okresný súd Košice II	3
	Okresný súd Nové Mesto nad Váhom	3
	Okresný súd Vranov nad Topľou	3
	Najvyšší súd Slovenskej republiky	2
	Okresný súd Banská Bystrica	2
	Okresný súd Bardejov	2
	Okresný súd Bratislava V	2
	Okresný súd Čadca	2
	Okresný súd Dolný Kubín	2
	Okresný súd Košice-okolie	2
	Okresný súd Liptovský Mikuláš	2
	Okresný súd Pezinok	2
	Krajský súd v Banskej Bystrici	1
	Krajský súd v Prešove	1
	Okresný súd Bratislava III	1
	Okresný súd Dunajská Streda	1
	Okresný súd Humenné	1
	Okresný súd Komárno	1
	Okresný súd Lučenec	1
	Okresný súd Malacky	1
	Okresný súd Martin	1
	Okresný súd Michalovce	1
	Okresný súd Nitra	1
	Okresný súd Nové Zámky	1
	Okresný súd Partizánske	1
	Okresný súd Prešov	1
	Okresný súd Prievidza	1
	Okresný súd Rimavská Sobota	1
	Okresný súd Trenčín	1
	Okresný súd Zvolen	1
		104

ROK 2010

§ 18	Krajský súd v Košiciach	6
	Okresný súd Bratislava II	6
	Okresný súd Bratislava I	5
	Okresný súd Bratislava V	5
	Krajský súd v Bratislave	4
	Okresný súd Martin	4
	Okresný súd Nitra	4
	Okresný súd Piešťany	4
	Okresný súd Trenčín	4
	Okresný súd Trnava	4
	Okresný súd Žiar nad Hronom	4
	Krajský súd v Prešove	3
	Krajský súd v Trenčíne	3
	Okresný súd Bratislava III	3
	Okresný súd Košice I	3
	Okresný súd Michalovce	3
	Okresný súd Prievidza	3
	Okresný súd Žilina	3
	Krajský súd v Trnave	2
	Krajský súd v Žiline	2
	Najvyšší súd Slovenskej republiky	2
	Okresný súd Banská Bystrica	2
	Okresný súd Bratislava IV	2
	Okresný súd Čadca	2
	Okresný súd Dunajská Streda	2
	Okresný súd Galanta	2
	Okresný súd Košice II	2
	Okresný súd Košice-okolie	2
	Okresný súd Levice	2
	Okresný súd Nové Zámky	2
	Okresný súd Prešov	2
	Okresný súd Rožňava	2
	Okresný súd Spišská Nová Ves	2
	Okresný súd Vranov nad Topľou	2

§ 19	Okresný súd Piešťany	10
	Okresný súd Pezinok	6
	Krajský súd v Žiline	5
	Okresný súd Žilina	5
	Krajský súd v Bratislave	4
	Najvyšší súd Slovenskej republiky	4
	Okresný súd Bratislava II	4
	Okresný súd Bratislava III	4
	Okresný súd Košice II	4
	Okresný súd Prešov	4
	Okresný súd Senica	3
	Okresný súd Spišská Nová Ves	3
	Krajský súd v Trnave	2
	Okresný súd Bardejov	2
	Okresný súd Bratislava I	2
	Okresný súd Bratislava IV	2
	Okresný súd Bratislava V	2
	Okresný súd Čadca	2
	Okresný súd Košice I	2
	Okresný súd Malacky	2
	Okresný súd Nitra	2
	Okresný súd Nové Zámky	2
	Okresný súd Poprad	2
	Okresný súd Trenčín	2
	Krajský súd v Banskej Bystrici	1
	Krajský súd v Košiciach	1
	Okresný súd Galanta	1
	Okresný súd Košice-okolie	1
	Okresný súd Liptovský Mikuláš	1
	Okresný súd Michalovce	1
	Okresný súd Považská Bystrica	1
	Okresný súd Rimavská Sobota	1
	Okresný súd Skalica	1
	Okresný súd Trnava	1

	Okresný súd Zvolen	2
	Okresný súd Bardejov	1
	Okresný súd Humenné	1
	Okresný súd Komárno	1
	Okresný súd Malacky	1
	Okresný súd Nové Mesto nad Váhom	1
	Okresný súd Pezinok	1
	Okresný súd Považská Bystrica	1
	Okresný súd Rimavská Sobota	1
	Okresný súd Skalica	1
	Okresný súd Trebišov	1
	Okresný súd Trnava	1
		116

	Okresný súd Žiar nad Hronom	1
		91

ROK 2011

§ 18	Krajský súd v Bratislave	8
	Okresný súd Bratislava I	6
	Okresný súd Michalovce	4
	Okresný súd Žilina	4
	Okresný súd Košice I	3
	Okresný súd Martin	3
	Okresný súd Piešťany	3
	Okresný súd Trenčín	3
	Okresný súd Trnava	3
	Najvyšší súd Slovenskej republiky	2
	Okresný súd Banská Bystrica	2
	Okresný súd Bratislava II	2
	Okresný súd Bratislava IV	2
	Okresný súd Bratislava V	2
	Okresný súd Galanta	2
	Okresný súd Pezinok	2
	Okresný súd Prešov	2
	Okresný súd Skalica	2
	Krajský súd v Košiciach	1

§ 19	Okresný súd Bratislava I	7
	Okresný súd Bratislava III	4
	Krajský súd v Bratislave	3
	Okresný súd Bratislava IV	3
	Okresný súd Piešťany	3
	Okresný súd Skalica	3
	Krajský súd v Trnave	2
	Okresný súd Bratislava II	2
	Okresný súd Nitra	2
	Okresný súd Trnava	2
	Krajský súd v Žiline	1
	Najvyšší súd Slovenskej republiky	1
	Okresný súd Bardejov	1
	Okresný súd Bratislava V	1
	Okresný súd Košice I	1
	Okresný súd Košice II	1
	Okresný súd Malacky	1
	Okresný súd Martin	1
	Okresný súd Nové Mesto nad Váhom	1

	Krajský súd v Trenčine	1
	Krajský súd v Banskej Bystrici	1
	Krajský súd v Nitre	1
	Okresný súd Košice II	1
	Okresný súd Bratislava III	1
	Okresný súd Čadca	1
	Okresný súd Dolný Kubín	1
	Okresný súd Komárno	1
	Okresný súd Košice – okolie	1
	Okresný súd Liptovský Mikuláš	1
	Okresný súd Lučenec	1
	Okresný súd Nové Zámky	1
	Okresný súd Revúca	1
	Okresný súd Rimavská Sobota	1
	Okresný súd Ružomberok	1
	Okresný súd Spišská Nová Ves	1
	Okresný súd Stará Ľubovňa	1
	Okresný súd Topoľčany	1
		74

	Okresný súd Pezinok	1
	Okresný súd Prešov	1
	Okresný súd Trenčín	1
	Okresný súd Žilina	1
		44

1.3. Opakované zistenie porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov v tom istom súdnom konaní

V prípade, ak verejný ochranca práv zistil porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov a v čase preskúmania podnetu nedošlo k právoplatnému skončeniu dotknutého súdneho konania, usiloval sa v spolupráci s predsedom súdu o prijatie takých opatrení, ktoré by napomohli zabezpečiť plynulosť ďalšieho priebehu konania. Zároveň však podávateľa podnetu zvyčajne informoval, že v prípade, ak sa bude domnievať, že súd bude v konaní opätovne nečinný a opätovne dôjde k zbytočným prietahom, môže sa podávateľ na neho obrátiť s novým podnetom. Niektorí podávatelia túto možnosť aj využili. Žiaľ, je nutné konštatovať, že preskúmaním týchto nových podnetov sa v niektorých prípadoch zistilo, že napriek prijatým opatreniam v dotknutom súdnom konaní k zbytočným prietahom došlo opätovne. V nasledujúcej tabuľke sú uvedené súdy, na ktorých bol opakovaný výskyt zbytočných prietáhov v tom istom súdnom konaní zistený a je uvedený predmet konania, v ktorom sa zbytočné prietahy opakovali.

Súd	Predmet konania
Okresný súd Čadca	konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam
Okresný súd Bratislava II	konanie o zrušenie vyživovacej povinnosti
Okresný súd Pezinok	konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov
Okresný súd Žilina	konanie o úpravu výživného
Okresný súd Piešťany	konanie o výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí
Krajský súd v Košiciach	konanie o určenie pravosti pohľadávky
Okresný súd Košice II	konanie o novoobjavenom dedičstve
Okresný súd Piešťany	konanie o úhradu nákladov na predmet nájmu

2. Štatistické údaje o zbytočných priet'ahoch v súdnom konaní konštatovaných Ústavným súdom Slovenskej republiky

Z dôvodu chronického výskytu nálezov konštatujúcich zbytočné priet'ahy v súdnom konaní venuje tejto problematike Ústavný súd Slovenskej republiky osobitnú pozornosť v rámci projektu s názvom „Efektívnosť výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb (konkrétne kontrola ústavnosti) v kauzálnej súvislosti s princípom prezumpcie zavineného štátom (všeobecných súdov a orgánov činných v trestnom konaní)“. V rámci tohto projektu Ústavný súd Slovenskej republiky sleduje počet zbytočných priet'ahov preukázaných na jednotlivých súdoch, ale aj skutočnosť, či je v niektorom súdnom konaní porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov preukázané opakovane. Ďalej Ústavný súd Slovenskej republiky z vlastnej iniciatívy sleduje, akým spôsobom je súdmi Slovenskej republiky rešpektovaný príkaz konať bez zbytočných priet'ahov, uložený nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky, a to pravidelným informovaním sa o stave konania.

Na základe informácií z uvedeného projektu Ústavného súdu Slovenskej republiky bola zostavená nasledujúca tabuľka, ktorá obsahuje údaje o počtoch porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zistených Ústavným súdom Slovenskej republiky v rokoch 2009 až 2011 a v prvom polroku 2012.

	2012	2011	2010	2009
	prvý polrok	celý rok	celý rok	celý rok
Okresný súd Bratislava I	11	24	34	35
Okresný súd Bratislava II	10	14	8	12
Okresný súd Bratislava III	9	7	18	17
Okresný súd Bratislava IV	4	10	4	6
Okresný súd Bratislava V	0	3	3	5
Okresný súd Malacky	1	0	0	0
Okresný súd Pezinok	3	1	4	1
Okresný súd Senica	1	1	4	1
Okresný súd Trnava	4	17	8	15
Okresný súd Nitra	0	0	1	3
Okresný súd Galanta	1	4	1	0
Okresný súd Piešťany	4	9	10	10
Okresný súd Skalica	0	2	3	2
Okresný súd Levice	0	4	1	0
Okresný súd Nové Zámky	1	1	0	1
Okresný súd Komárno	0	0	3	1
Okresný súd Dunajská Streda	0	3	2	3
Okresný súd Prievidza	0	0	1	3
Okresný súd Topoľčany	0	1	2	0

Okresný súd Trenčín	7	4	4	8
Okresný súd Bánovce nad Bebravou	1	1	1	1
Okresný súd Partizánske	0	0	0	1
Okresný súd Nové Mesto nad Váhom	0	0	2	1
Okresný súd Žilina	10	13	12	19
Okresný súd Považská Bystrica	0	0	0	0
Okresný súd Martin	1	6	4	1
Okresný súd Čadca	4	12	7	8
Okresný súd Dolný Kubín	0	7	6	3
Okresný súd Námestovo	1	3	3	0
Okresný súd Liptovský Mikuláš	1	0	0	0
Okresný súd Ružomberok	0	1	0	0
Okresný súd Banská Bystrica	0	1	6	1
Okresný súd Zvolen	0	0	1	5
Okresný súd Brezno	0	1	0	1
Okresný súd Žiar nad Hronom	1	0	0	1
Okresný súd Lučenec	0	1	0	1
Okresný súd Veľký Krtíš	0	0	1	0
Okresný súd Rimavská Sobota	0	1	1	0
Okresný súd Revúca	0	0	0	1
Okresný súd Poprad	2	3	2	1
Okresný súd Kežmarok	0	4	1	2
Okresný súd Stará Ľubovňa	0	0	1	0
Okresný súd Prešov	1	5	4	6
Okresný súd Bardejov	1	3	5	4
Okresný súd Svidník	0	0	1	2
Okresný súd Humenné	2	1	2	2
Okresný súd Vranov nad Topľou	0	0	0	0
Okresný súd Spišská Nová Ves	2	0	1	0
Okresný súd Michalovce	0	3	3	3
Okresný súd Trebišov	0	0	1	0
Okresný súd Rožňava	0	0	1	2
Okresný súd Košice I	3	7	15	28
Okresný súd Košice II	4	12	15	17
Okresný súd Košice-okolie	6	7	5	3
Krajský súd v Bratislave	2	8	9	14
Krajský súd v Trnave	1	0	1	0
Krajský súd v Trenčíne	0	0	0	0
Krajský súd v Nitre	0	0	0	0
Krajský súd v Banskej Bystrici	0	0	2	0
Krajský súd v Žiline	1	0	1	5
Krajský súd v Prešove	0	1	0	1

Krajský súd v Košiciach	0	1	2	5
Najvyšší súd Slovenskej republiky	1	2	2	2
	101	209	229	264

Počet nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky konštatovaných porušení základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov na jednotlivých súdoch sa zásadným spôsobom nemení. Ako verejný ochranca práv, aj Ústavný súd Slovenskej republiky zistil najvyšší počet zbytočných prietáhov v roku 2009. Podobne ako v prípade porušení základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zistených verejným ochrancom práv je možné aj z údajov Ústavného súdu Slovenskej republiky badať rozdiely medzi jednotlivými súdmi.

U niektorých súdov je možné v rokoch 2009 až 2011 pozorovať mierny pokles preukázaných zbytočných prietáhov (Okresný súd Košice I, Okresný súd Košice II, Krajský súd v Bratislave, Krajský súd v Žiline a Krajský súd v Košiciach). Mierny nárast preukázaných porušení základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov v roku 2010 je vidieť na Okresnom súde Banská Bystrica, v roku 2011 na Okresnom súde Bratislava IV, na Okresnom súde Trnava, na Okresnom súde Martin, na Okresnom súde Čadca, na Okresnom súde Kežmarok a na Okresnom súde Levice. Mierny pokles počtu zbytočných prietáhov v roku 2011 zaznamenali Okresný súd Bratislava I a Okresný súd Bratislava III.

V nasledujúcich tabuľkách sú jednotlivé súdy Slovenskej republiky zostupne zoradené podľa počtu porušení základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zistených Ústavným súdom Slovenskej republiky v rokoch 2009 až 2011 a v prvom polroku 2012.

prvý polrok 2012		celý rok 2011	
Okresný súd Bratislava I	11	Okresný súd Bratislava I	24
Okresný súd Bratislava II	10	Okresný súd Trnava	17
Okresný súd Žilina	10	Okresný súd Bratislava II	14
Okresný súd Bratislava III	9	Okresný súd Žilina	13
Okresný súd Trenčín	7	Okresný súd Čadca	12
Okresný súd Košice-okolie	6	Okresný súd Košice II	12
Okresný súd Bratislava IV	4	Okresný súd Bratislava IV	10
Okresný súd Trnava	4	Okresný súd Piešťany	9
Okresný súd Piešťany	4	Krajský súd v Bratislave	8
Okresný súd Čadca	4	Okresný súd Bratislava III	7
Okresný súd Košice II	4	Okresný súd Dolný Kubín	7
Okresný súd Pezinok	3	Okresný súd Košice I	7
Okresný súd Košice I	3	Okresný súd Košice-okolie	7
Okresný súd Poprad	2	Okresný súd Martin	6

Okresný súd Humenné	2	Okresný súd Prešov	5
Okresný súd Spišská Nová Ves	2	Okresný súd Galanta	4
Krajský súd v Bratislave	2	Okresný súd Levice	4
Okresný súd Malacky	1	Okresný súd Trenčín	4
Okresný súd Senica	1	Okresný súd Kežmarok	4
Okresný súd Galanta	1	Okresný súd Bratislava V	3
Okresný súd Nové Zámky	1	Okresný súd Dunajská Streda	3
Okresný súd Bánovce nad Bebravou	1	Okresný súd Námestovo	3
Okresný súd Martin	1	Okresný súd Poprad	3
Okresný súd Námestovo	1	Okresný súd Bardejov	3
Okresný súd Liptovský Mikuláš	1	Okresný súd Michalovce	3
Okresný súd Žiar nad Hronom	1	Okresný súd Skalica	2
Okresný súd Prešov	1	Najvyšší súd Slovenskej republiky	2
Okresný súd Bardejov	1	Okresný súd Pezinok	1
Krajský súd v Trnave	1	Okresný súd Senica	1
Krajský súd v Žiline	1	Okresný súd Nové Zámky	1
Najvyšší súd Slovenskej republiky	1	Okresný súd Topoľčany	1
Okresný súd Bratislava V	0	Okresný súd Bánovce nad Bebravou	1
Okresný súd Nitra	0	Okresný súd Ružomberok	1
Okresný súd Skalica	0	Okresný súd Banská Bystrica	1
Okresný súd Levice	0	Okresný súd Brezno	1
Okresný súd Komárno	0	Okresný súd Lučenec	1
Okresný súd Dunajská Streda	0	Okresný súd Rimavská Sobota	1
Okresný súd Prievidza	0	Okresný súd Humenné	1
Okresný súd Topoľčany	0	Krajský súd v Prešove	1
Okresný súd Partizánske	0	Krajský súd v Košiciach	1
Okresný súd Nové Mesto nad Váhom	0		
Okresný súd Považská Bystrica	0	Okresný súd Malacky	0
Okresný súd Dolný Kubín	0	Okresný súd Nitra	0
Okresný súd Ružomberok	0	Okresný súd Komárno	0
Okresný súd Banská Bystrica	0	Okresný súd Prievidza	0
		Okresný súd Partizánske	0
Okresný súd Zvolen	0	Okresný súd Nové Mesto nad Váhom	0
Okresný súd Brezno	0	Okresný súd Považská Bystrica	0
Okresný súd Lučenec	0	Okresný súd Liptovský Mikuláš	0
Okresný súd Veľký Krtíš	0	Okresný súd Zvolen	0
Okresný súd Rimavská Sobota	0	Okresný súd Žiar nad Hronom	0
Okresný súd Revúca	0	Okresný súd Veľký Krtíš	0
Okresný súd Kežmarok	0	Okresný súd Revúca	0
Okresný súd Stará Ľubovňa	0	Okresný súd Stará Ľubovňa	0
Okresný súd Svidník	0	Okresný súd Svidník	0

Okresný súd Vranov nad Topľou	0	Okresný súd Vranov nad Topľou	0
Okresný súd Michalovce	0	Okresný súd Spišská Nová Ves	0
Okresný súd Trebišov	0	Okresný súd Trebišov	0
Okresný súd Rožňava	0	Okresný súd Rožňava	0
Krajský súd v Trenčíne	0	Krajský súd v Trnave	0
Krajský súd v Nitre	0	Krajský súd v Trenčíne	0
Krajský súd v Banskej Bystrici	0	Krajský súd v Nitre	0
Krajský súd v Prešove	0	Krajský súd v Banskej Bystrici	0
Krajský súd v Košiciach	0	Krajský súd v Žiline	0

celý rok 2010		celý rok 2009	
Okresný súd Bratislava I	34	Okresný súd Bratislava I	35
Okresný súd Bratislava III	18	Okresný súd Košice I	28
Okresný súd Košice I	15	Okresný súd Žilina	19
Okresný súd Košice II	15	Okresný súd Bratislava III	17
Okresný súd Žilina	12	Okresný súd Košice II	17
Okresný súd Piešťany	10	Okresný súd Trnava	15
Krajský súd v Bratislave	9	Krajský súd v Bratislave	14
Okresný súd Bratislava II	8	Okresný súd Bratislava II	12
Okresný súd Trnava	8	Okresný súd Piešťany	10
Okresný súd Čadca	7	Okresný súd Trenčín	8
Okresný súd Dolný Kubín	6	Okresný súd Čadca	8
Okresný súd Banská Bystrica	6	Okresný súd Bratislava IV	6
Okresný súd Bardejov	5	Okresný súd Prešov	6
Okresný súd Košice-okolie	5	Okresný súd Bratislava V	5
Okresný súd Bratislava IV	4	Okresný súd Zvolen	5
Okresný súd Pezinok	4	Krajský súd v Žiline	5
Okresný súd Senica	4	Krajský súd v Košiciach	5
Okresný súd Trenčín	4	Okresný súd Bardejov	4
Okresný súd Martin	4	Okresný súd Nitra	3
Okresný súd Prešov	4	Okresný súd Dunajská Streda	3
Okresný súd Bratislava V	3	Okresný súd Prievidza	3
Okresný súd Skalica	3	Okresný súd Dolný Kubín	3
Okresný súd Komárno	3	Okresný súd Michalovce	3
Okresný súd Námestovo	3	Okresný súd Košice-okolie	3
Okresný súd Michalovce	3	Okresný súd Skalica	2
Okresný súd Dunajská Streda	2	Okresný súd Kežmarok	2
Okresný súd Topoľčany	2	Okresný súd Svidník	2
Okresný súd Nové Mesto nad Váhom	2	Okresný súd Humenné	2
Okresný súd Poprad	2	Okresný súd Rožňava	2

Okresný súd Humenné	2	Najvyšší súd Slovenskej republiky	2
Krajský súd v Banskej Bystrici	2	Okresný súd Pezinok	1
Krajský súd v Košiciach	2	Okresný súd Senica	1
Najvyšší súd Slovenskej republiky	2	Okresný súd Nové Zámky	1
Okresný súd Nitra	1	Okresný súd Komárno	1
Okresný súd Galanta	1	Okresný súd Bánovce nad Bebravou	1
Okresný súd Levice	1	Okresný súd Partizánske	1
Okresný súd Prievidza	1	Okresný súd Nové Mesto nad Váhom	1
Okresný súd Bánovce nad Bebravou	1	Okresný súd Martin	1
Okresný súd Zvolen	1	Okresný súd Banská Bystrica	1
Okresný súd Veľký Krtíš	1	Okresný súd Brezno	1
Okresný súd Rimavská Sobota	1	Okresný súd Žiar nad Hronom	1
Okresný súd Kežmarok	1	Okresný súd Lučenec	1
Okresný súd Stará Ľubovňa	1	Okresný súd Revúca	1
Okresný súd Svidník	1	Okresný súd Poprad	1
Okresný súd Spišská Nová Ves	1	Krajský súd v Prešove	1
Okresný súd Trebišov	1	Okresný súd Malacky	0
Okresný súd Rožňava	1	Okresný súd Galanta	0
Krajský súd v Tnave	1	Okresný súd Levice	0
Krajský súd v Žiline	1	Okresný súd Topoľčany	0
Okresný súd Malacky	0	Okresný súd Považská Bystrica	0
Okresný súd Nové Zámky	0	Okresný súd Námestovo	0
Okresný súd Partizánske	0	Okresný súd Liptovský Mikuláš	0
Okresný súd Považská Bystrica	0	Okresný súd Ružomberok	0
Okresný súd Liptovský Mikuláš	0	Okresný súd Veľký Krtíš	0
Okresný súd Ružomberok	0	Okresný súd Rimavská Sobota	0
Okresný súd Brezno	0	Okresný súd Stará Ľubovňa	0
Okresný súd Žiar nad Hronom	0	Okresný súd Vranov nad Topľou	0
Okresný súd Lučenec	0	Okresný súd Spišská Nová Ves	0
Okresný súd Revúca	0	Okresný súd Trebišov	0
Okresný súd Vranov nad Topľou	0	Krajský súd v Tnave	0
Krajský súd v Trenčíne	0	Krajský súd v Trenčíne	0
Krajský súd v Nitre	0	Krajský súd v Nitre	0
Krajský súd v Prešove	0	Krajský súd v Banskej Bystrici	0

3. Porovnanie údajov o zbytočných priet'ahoch v súdnom konaní zistených verejným ochrancom práv a Ústavným súdom Slovenskej republiky

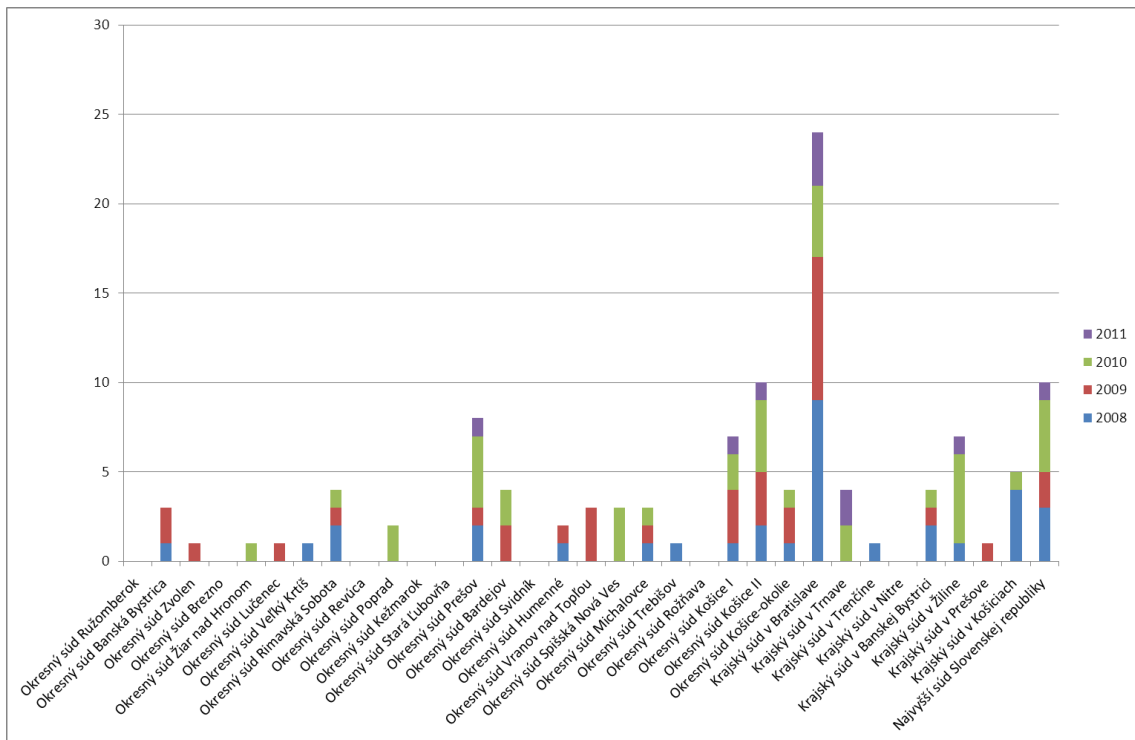
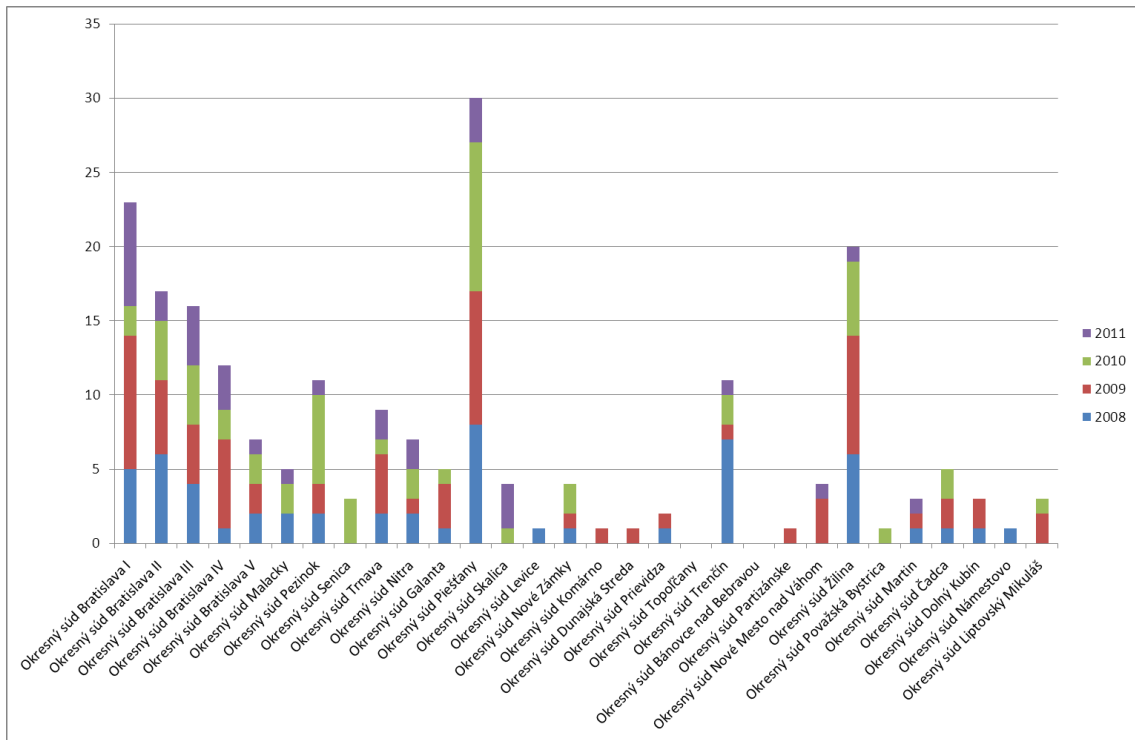
Tak verejný ochranca práv, ako aj Ústavný súd Slovenskej republiky sa v rámci svojej činnosti osobitne frekventovane stretávajú s problémom zbytočných priet'ahov v súdnom konaní. Je preto možné a domnievam sa, že aj užitočné porovnať počet prípadov zbytočných priet'ahov v súdnom konaní na jednotlivých súdoch Slovenskej republiky konštatovaných Ústavným súdom Slovenskej republiky s počtom zbytočných priet'ahov zistených verejným ochrancom práv.

Zo štatistických údajov zostavených na základe preskúmania podnetov verejným ochrancom práv, ako aj zo štatistických údajov o nálezoch Ústavného súdu Slovenskej republiky je vidieť rozdiely v počte zistených zbytočných priet'ahov v súdnom konaní **medzi jednotlivými súdmi.**

Podobne, porovnaním údajov získaných z činnosti týchto dvoch orgánov ochrany základných práv a slobôd je zřejmé, že počet zistených zbytočných priet'ahov v súdnom konaní nemá výraznú rastúcu, ani výrazne klesajúcu tendenciu.

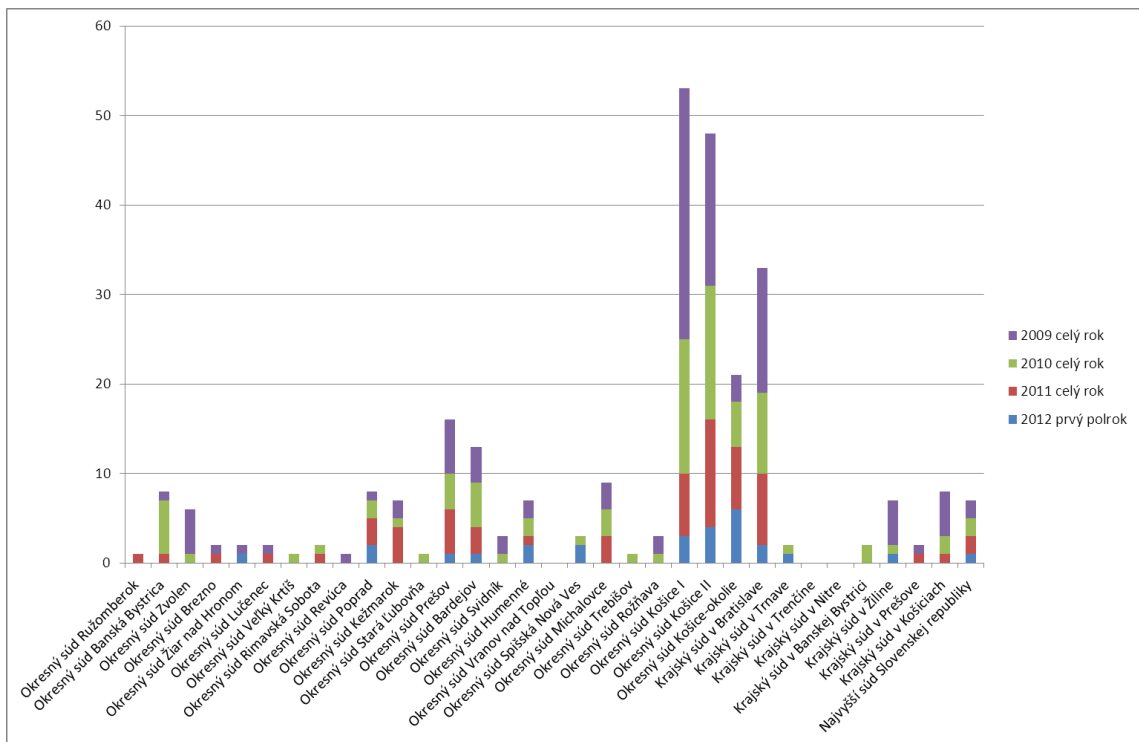
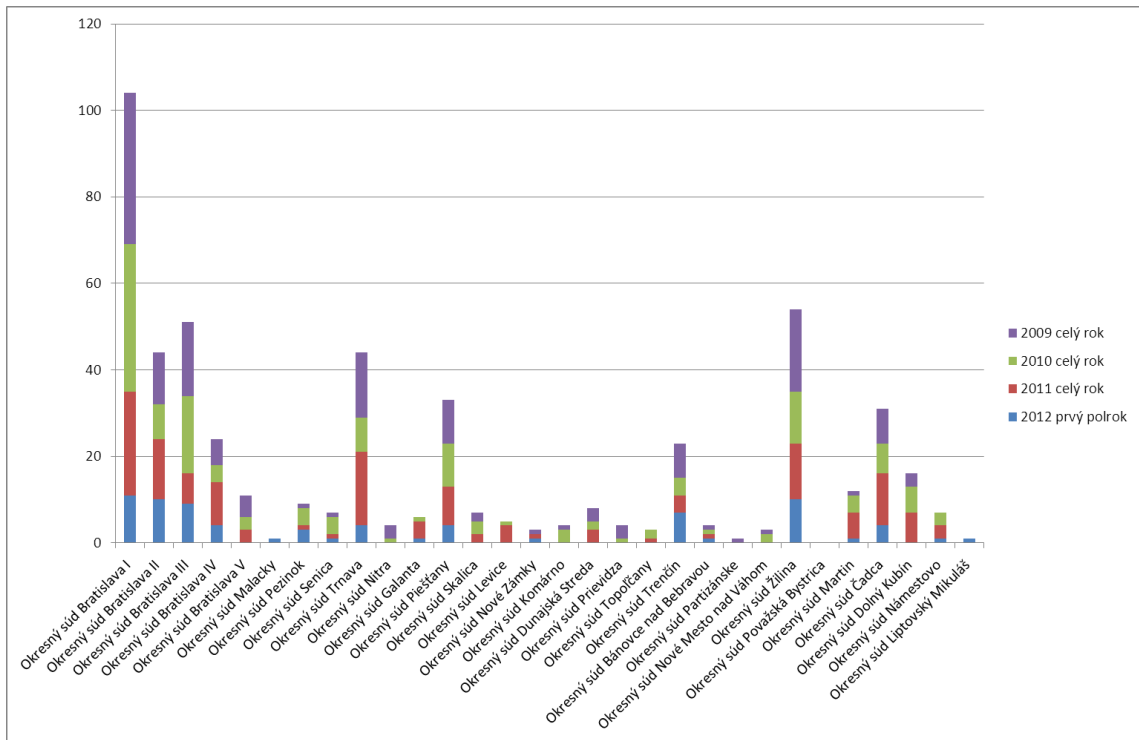
Vzhľadom na veľké množstvo údajov bolo potrebné tak údaje o počte porušení základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov preukázaných verejným ochrancom práv, ako aj údaje o počte nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky konštatujúcich vznik zbytočných priet'ahov v súdnom konaní rozdeliť do dvoch grafov. Prvá dvojica grafov obsahuje údaje o počte zbytočných priet'ahov v súdnom konaní zistených verejným ochrancom práv na jednotlivých súdoch Slovenskej republiky. Druhá dvojica grafov obsahuje údaje o počte zbytočných priet'ahov v súdnom konaní zistených Ústavným súdom Slovenskej republiky.

1

¹ Počet porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zistených verejným ochrancom práv

2

² Počet porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zistených Ústavným súdom Slovenskej republiky

Z porovnania jednotlivých súdov je zrejmé, že medzi nimi existujú rozdiely vo frekvencii výskytu a v počte zistených porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

Pritom tak verejný ochranca práv, ako aj Ústavný súd Slovenskej republiky častejší výskyt zbytočných priet'ahov zisťujú u rovnakej skupiny súdov, konkrétne na bratislavských okresných súdoch, na košických okresných súdoch, na Okresnom súde Piešťany, na Okresnom súde Pezinok, na Okresnom súde Trnava, na Okresnom súde Trenčín, na Okresnom súde Žilina, na Okresnom súde Čadca, na Okresnom súde Prešov, na Krajskom súde v Bratislave, na Krajskom súde v Košiciach a Krajskom súde v Žiline.

4. Stanovisko predsedu súdu k otázke zbytočných priet'ahov v súdnom konaní

Na základe žiadostí verejného ochrancu práv o predloženie písomného stanoviska k plynulosti súdneho konania predsedovia súdu v približne polovici prípadov priamo neuviedli, či podľa ich zistení k zbytočným priet'ahom došlo alebo nedošlo, poskytlí verejnému ochrancovi práv prehľad úkonov vykonaných v dotknutom súdnom konaní a prípadne stanovisko zákonného sudcu.

Zhruba v štvrtine prípadov predsedovia súdov zaujali stanovisko, že v súdnom konaní k zbytočným priet'ahom došlo. V prípadoch, kedy predsedovia súdov zbytočné priet'ahy priznali, zvyčajne zároveň uvádzali, že zbytočné priet'ahy v konaní sú spôsobené objektívnymi dôvodmi ako vysoký nápad vecí, potreba riešenia reštančných vecí, pričom uvádzali, že nápad vecí prevyšuje reálne možnosti plynulého konania pri súčasnom personálnom obsadení súdu sudcami a ďalšími pracovníkmi súdu. Osobitne často sa problém nedostatočného personálneho obsadenia súdu vyskytoval na súdoch, ktoré boli pri optimalizácii súdnej sústavy zrušené a neskôr opätovne zriadené. Tieto pri svojom vzniku prevzali veľké množstvo neskončených konaní, no zároveň prebiehalo ich personálne obsadzovanie.

Zriedkavo predsedovia súdov priznali subjektívne zavinenie sudcu alebo súdneho úradníka, napríklad založenie spisu omylom do archívu alebo do iného spisu, zavinenie asistentky, ktorá žiadosti o prepustenie z väzby nepredložila sudcovi na rozhodnutie.

Približne v štvrtine prípadov predsedovia súdov zaujali stanovisko, že v dotknutom súdnom konaní k zbytočným priet'ahom nedošlo. V týchto prípadoch svoj názor odôvodňovali okolnosťami, ktoré podľa ich názoru objektívne predlžovali súdne konanie. Ako objektívne prekážky spôsobujúce predĺženie konania uvádzali práceneschopnosť, sťaž alebo dovolenku zákonného sudcu alebo zodpovedného súdneho úradníka, zmenu zákonného sudcu prípadne súdneho úradníka, náročnejšie znalecké dokazovanie, problémy v spolupráci s účastníkmi, potrebu doručovania písomností do cudziny, nespoluprácu dožiadaných súdov a ďalších orgánov, či potrebu rekonštrukcie strateného spisu. Verejný ochranca práv v týchto prípadoch síce chápal, že sa v konaní vyskytli objektívne okolnosti, ktoré spôsobili predĺženie konania, no so stanoviskom predsedu súdu sa nestotožnil, pretože preskúmaním konania zistil neefektívny postup, nedostatočné využívanie zákonných oprávnení na zabezpečenie spolupráce účastníkov konania, znalcov, tlmočníkov a prekladateľov, alebo zistil nedostatočnú plynulosť konania v prípade tých druhov súdnych konaní, v ktorých sa vyžaduje osobitná plynulosť konania ako je starostlivosť súdu o maloletých, pracovnoprávne otázky, väzobné veci a ďalšie.

5. Opatrenia verejného ochrancu práv po zistení porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v súdnom konaní

Po zistení, že v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom má verejný ochranca práv podľa zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov dotknutému orgánu verejnej správy navrhnúť opatrenia na eliminovanie preukázaného porušenia základného práva.

Vo veľkom počte podnetov, a to nielen v prípadoch, kedy predseda súdu priznal, že k zbytočným prietáhom došlo, už v poskytnutom písomnom stanovisku predseda súdu uviedol opatrenia, ktoré uskutočnil v snahe zabezpečiť plynulosť preskúmaného konania. Predseda súdu verejného ochrancu práv napríklad informoval, že došlo k vytyčeniu pojednávania, k vykonaniu iných procesných úkonov, k upozorneniu zákonného sudcu alebo dotknutého súdneho úradníka na zistené nedostatky. V niektorých prípadoch predseda súdu dal dotknutému sudcovi pokyn, aby vo veci konal a uskutočnil procesné úkony potrebné na rozhodnutie vo veci. Opatrením oznámeným predsedom súdu bolo napríklad aj prerozdelenie spisu inému zákonnému sudcovi alebo zastavenie pridelovania ďalších vecí súdному komisárovi. Najčastejším opatrením oznámeným predsedom súdu bolo, že vec zaradil do režimu sledovania a bude vykonávať pravidelný dohľad nad plynulosťou konania. V niektorých prípadoch predseda súdu oznámil, že vo veci bolo rozhodnuté, prípadne prisľúbil vydanie rozhodnutia v určitej lehote.

Približne v tretine prípadov verejný ochranca práv nepristúpil k uloženiu ďalších opatrení. Dôvodom neukladania ďalších opatrení bola skutočnosť, že v konaní bolo počas jeho preskúmania rozhodnuté, resp. bola verejnému ochrancovi práv poskytnutá informácia, že v krátkom čase bude vydané rozhodnutie. Dôvodom na neuloženie ďalších opatrení bola aj skutočnosť, že v konaní boli vykonané procesné úkony, ktoré smerujú k vydaniu rozhodnutia a k odstráneniu zbytočných prietáhov, napríklad postúpenie spisu odvolaciemu súdu, expedovanie súdneho rozhodnutia po dlhšej dobe od jeho vydania, začatie rekonštrukcie súdneho spisu, zmena prekladateľa a pod.

V prípade, ak verejný ochranca práv navrhoval prijatie opatrení, najčastejšie išlo o požiadavku, aby predseda súdu dohliadol na plynulosť konania tak, aby sa zbytočné prietahy v ďalšom priebehu dotknutého súdneho konania už nevyskytli. Niekedy bola požiadavka sledovania konania spojená s požiadavkou, aby predseda súdu verejného ochrancu práv informoval o ďalšom priebehu konania, o vydaní rozhodnutia a o právoplatnom skončení dotknutého súdneho konania.

Výnimočne verejný ochranca práv ponechal na predsedovi súdu, aby na základe znalosti situácie sám navrhol opatrenia, ktoré budú najefektívnejšie pre dosiahnutie plynulosti konania.

V prípade, keď verejný ochranca práv zistil, že dôvodom zbytočných prietáhov bola aj skutočnosť, že jednotlivé súdne oddelenia toho istého súdu sa navzájom neinformujú o priebehu a skončení konaní, ktoré spolu súvisia bolo navrhnuté, aby predseda súdu prostredníctvom organizačno-technických opatrení zabezpečil vzájomné informovanie sa súdnych oddelení.

Verejná ochrankyňa práv požiadala predsedu súdu o prijatie organizačno-technických opatrení, ktoré by zabezpečili kontrolu plynulosti, osobitne v tých súdnych konaniach, v ktorých Ústavný súd Slovenskej republiky už nálezom konštatoval, že k zbytočným prietahom došlo.

6. Príčiny zbytočných priet'ahov zistené pri prešetrovaní podnetov verejným ochrancom práv

Je všeobecne známe, že faktorom, ktorý výraznou mierou prispieva k vzniku zbytočných priet'ahov v súdnom konaní je **priveľký nápad vecí vzhľadom na existujúce personálne kapacity súdov**. Pokiaľ predsedovia súdov verejnému ochrancovi práv v stanovisku uvádzali, že námietka podávateľa je opodstatnená a k zbytočným priet'ahom v súdnom konaní došlo, v drvivej väčšine prípadov zároveň uvádzali, že boli spôsobené tým, že pri aktuálnom nápade vecí na súde a pri počte reštančných vecí, ktoré je potrebné riešiť, nie je v reálnych možnostiach sudcov a súdnych úradníkov zabezpečiť plynulosť konaní. Tiež predsedovia súdov verejného ochrancu práv vo viacerých prípadoch informovali, že vzhľadom na už vytýčené termíny pojednávania sudca môže pojednávanie v preskúvanom súdnom konaní vytýčiť až s odstupom niekoľkých mesiacov. V konaniach, ktoré nevyžadujú osobitnú alebo výnimočnú plynulosť konania bol verejný ochranca práv často informovaný, že v preskúvanej veci sa nekoná a nebolo rozhodnuté z dôvodu, že vec čaká v poradí a je potrebné najskôr prejednať a rozhodnúť tie konania, ktoré začali skôr. Ako príklad je možné uviesť informáciu predsedu súdu, že v preskúvanom konaní začatom v roku 2009 sa zatiaľ nekoná z dôvodu, že je potrebné prednostne rozhodnúť konania začaté ešte v roku 2006 a 2007. Osobitne problém veľkého nápadu vecí vystupoval do popredia v prípade tých súdov, ktoré boli pri optimalizácii súdnej sústavy zlúčené s inými súdmi a neskôr boli obnovené. Pohyb spisu medzi dotknutými súdmi, ako aj skutočnosť, že novovzniknuté súdy prebrali veľké množstvo vecí, no neboli úplne personálne obsadené sudcami a súdnymi úradníkmi výrazne negatívne vplývali na plynulosť konania na týchto súdoch. V súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd platí, že **pretrvávajúci vysoký nápad vecí a v tejto súvislosti nedostatok sudcov pri vybavovaní agendy nemá, vzhľadom na pozitívny záväzok štátu zabezpečiť právo občana na súdne konanie bez zbytočných priet'ahov, povahu okolností, ktoré by vylučovali alebo znižovali zodpovednosť štátu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa na súd obrátil**.

Medzi ďalšie objektívne skutočnosti majúce vplyv na plynulosť súdneho konania patria práceneschopnosť, materské a rodičovské dovolenky, odchody do dôchodku sudcov a súdnych úradníkov, sťaže sudcov na iných súdoch. V mnohých preskúvaných podnetoch verejný ochranca práv zistil, že plynulosť súdneho konania bola ovplyvnená **niekoľkonásobnou zmenou zákonného sudcu**, či už z dôvodu dočasnej práceneschopnosti alebo z iných dôvodov na strane sudcu, prípadne na základe rozvrhu práce v snahe vyrovnať zaťaženosť jednotlivých sudcov na dotknutom súde. Niekoľkonásobná zmena zákonného sudcu objektívne vyžaduje viacnásobné naštudovanie predmetu konania a už uskutočneného procesného postupu, ako aj presuny súdneho spisu v rámci súdu, čo tiež k plynulosti konania neprispieva.

Osobitnou kapitolou je **spisová dokumentácia** a jej pohyb v rámci súdu resp. jej pohyb v rámci sústavy súdov a zapožičiavanie spisovej dokumentácie ďalším oprávneným orgánom. Pri preskúmaní podnetu verejný ochranca práv zistil, že podanie bolo omylom založené do iného spisu, alebo neskončený spis bol omylom založený do archívu. Ako príčinu zbytočných prietáhov v súdnom konaní bolo nutné vyhodnotiť aj skutočnosť, že odvolací súd vrátil spis prvostupňovému súdu až jeden a pol roka po rozhodnutí o odvolaní. Taktiež neskoré predloženie spisu súdnym komisárom bolo príčinou zbytočných prietáhov v konaní o dedičstve. Najvýraznejšie predĺženie konania spôsobuje strata spisovej dokumentácie a potreba jej rekonštrukcie. Tieto zdanlivo technické záležitosti pritom môžu v konaní spôsobiť aj niekoľkoročnú nečinnosť.

V niektorých prípadoch k dĺžke konania prispieva **zložitost' veci**. Zložitost' veci zbavuje súd zodpovednosti za zbytočné prietahy v konaní len za predpokladu, že vykonáva procesné úkony smerujúce k jej odstráneniu a k rozhodnutiu vo veci. V súvislosti so zložitost'ou veci sa najčastejšie verejný ochranca práv stretol s otázkou zložitejšieho **znaleckého dokazovania**, s potrebou opakovaného vyhotovovania kontrolných znaleckých posudkov alebo s pasivitou znalca, ktorý nevyhotovil znalecký posudok v stanovenej lehote. V jednom prípade súd musel požiadať o policajnú asistenciu pri odoberaní spisu súdnemu znalcovi. Je potrebné uznať, že rozhodnutie súdu v mnohých prípadoch závisí od posúdenia skutočností, ktoré súd nevie posúdiť sám a znalecký posudok je podstatným podkladom pre rozhodnutie vo veci. Treba však na druhej strane povedať, že je zodpovednosťou súdu postarať sa o plynulý priebeh konania a plynulé zabezpečenie aj tohto dôkazného prostriedku. Ako zbytočný prietah v konaní verejný ochranca práv vyhodnocuje taký postup, kedy súd nevyužíva efektívne svoje zákonné oprávnenia, toleruje nečinnosť znalca, predloženie znaleckého posudku neurčuje a neukladá poriadkové pokuty. V súvislosti so znaleckým dokazovaním ako efektívny a plynulý nebolo možné hodnotiť ani postup, kedy súd vyzve účastníkov na zaplatenie preddavku na znalecké dokazovanie, no ani tri a štvrt' roka po zaplatení preddavku neustanovil znalca alebo postup súdu, pri ktorom vyhotovenie uznesenia o ustanovení znalca po odročení pojednávania trvalo sedem mesiacov. Pritom dlhá doba, ktorá uplynie od odročenia pojednávania z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania do ustanovenia znalca je opakovaným nedostatkom zisteným verejným ochrancom práv v súvislosti so znaleckým dokazovaním. O postupe bez zbytočných prietáhov nesvedčí ani prípad, kedy súd ustanovil znalca, no spis znalcovi zaslal až štyri mesiace po jeho ustanovení. Obdobné kritériá ako v prípade znalcov a znaleckého dokazovania je potrebné uplatňovať aj v prípade potreby zabezpečiť v súdnom konaní tlmočenie a preklad a ustanoviť tlmočníkov a prekladateľov. Existencia **tzv. cudzieho prvku** tiež v praxi spôsobuje komplikácie a predlžuje súdne konanie. Počet konaní s cudzím prvkom pritom narastá a bude narastať aj vzhľadom na skutočnosť, že mnohí občania Slovenskej republiky žijú, pracujú a vstupujú do právnych vzťahov v zahraničí. Prítomnosť cudzieho prvku je zvyčajne spojená s potrebou tlmočenia a prekladov, s potrebou zisťovania, súdy ktorého štátu sú príslušné vo veci rozhodnúť a právny poriadok ktorého štátu je potrebné aplikovať. Taktiež v dôsledku cudzieho prvku je zvyčajne potrebné doručovať písomnosti do cudziny, prípadne žiadať

o súčinnosť a spoluprácu orgány cudzieho štátu. Často sa vyskytujú problémy v spolupráci s dožiadanými orgánmi cudzieho štátu.

Ďalším faktorom majúcim vplyv na plynulosť konania je **súčinnosť a správanie účastníkov konania**. Účastníci konania môžu k plynulosti konania prispieť tým, že sa budú na súde obracať s návrhmi, ktoré budú obsahovať všetky náležitosti, riadne a presne označia všetkých účastníkov konania a všetky dôkazy, dbajú na pokyny súdu a zúčastňujú sa pojednávaniach. V niektorých prípadoch sami účastníci konania konanie skomplikujú podávaním veľkého počtu podaní, napríklad aj viacnásobným podávaním návrhov na nariadenie predbežného opatrenia. Na postup účastníka konania je potrebné nahliadať ako na využívanie jeho procesných práv, no na strane druhej je záujmom účastníka svojou spoluprácou prispieť k plynulému priebehu konania. Opakované nereagovanie na výzvy súdu, neúčast' na pojednávaní, neustanovenie sa k znalcovi, nepreberanie doručovaných písomností, neoznačenie všetkých účastníkov konania alebo neúplná identifikácia účastníkov sú najčastejšie dôvody na strane účastníkov konania spôsobujúce predlžovanie trvania súdneho konania. Z pohľadu zbytočných priet'ahov, ktoré je možné pričítať za vinu súdu je rozhodujúce, akým spôsobom sa s prípadnými poruchami v spolupráci, resp. s nespoluprácou účastníkov súd vo svojom postupe vysporiada, resp. či efektívne využíva možnosti, ktoré mu právny poriadok na odstránenie takýchto nedostatkov ponúka.

Verejný ochranca práv v mnohých prípadoch skonštatoval, že k zbytočným priet'ahom došlo, lebo **postup súdu v konaní bol neefektívny**. V pomerne veľkom počte podnetov verejný ochranca práv zistil, že už prvotné úkony súdu neboli vykonané plynulo a efektívne. **V úvodnom štádiu konania** často vzniká potreba vyriešiť vecnú a miestnu príslušnosť, vrátane negatívnych kompetenčných konfliktov, odstraňovať nedostatky podania, vyzývať účastníkov konania na zaplatenie súdneho poplatku, rozhodovať o žiadosti účastníka o oslobodenie od súdnych poplatkov a o ustanovenie právneho zástupcu z radu advokátov (od 1. januára 2012 už súd nerozhoduje o ustanovení právneho zástupcu z radu advokátov, iba odkáže účastníka konania na Centrum právnej pomoci) a zaslať návrh na začatie konania na vyjadrenie odporcovi.

Verejný ochranca práv sa stretol s prípadmi, kedy súd päť mesiacov riešil miestnu príslušnosť, v inom prípade **vecnú a miestnu príslušnosť** riešil jedenásť mesiacov.

Verejný ochranca práv pri preskúvaní podnetu opakovane zisťoval, že súd **prvotné procesné úkony** v konaní uskutočnil **niekoľko mesiacov po začatí konania**. Takto verejný ochranca práv zistil, že výzva na odstránenie nedostatkov podania bola navrhovateľovi odoslaná po pol roku, po siedmych mesiacoch, po roku a v ďalšom prípade dokonca po roku a štvrt' od začatia konania. Vyskytli sa aj prípady, kedy súd navrhovateľa vyzýval na zaplatenie súdneho poplatku po ôsmich mesiacoch resp. osemnástich mesiacoch. Ako plynulý postup nie je možné označiť ani skutočnosť, že odporcovi bol návrh na začatie konania zaslaný až päť a pol mesiaca po začatí konania.

Mnohokrát sa verejný ochranca práv stretol so skutočnosťou, že prvostupňový súd predložil spis odvolaciemu súdu bez toho, aby vykonal všetky potrebné úkony a odvolací súd

mu spis vrátil ako predčasne predložený. Odvolací súd v niektorých prípadoch dokonca spis prvostupňovému súdu vrátil ako bezdôvodne predložený.

Opakovane sa vyskytujú aj nedostatky pri riešení **námietok zaujatosti**, medzi ktoré patrí neodôvodnené predloženie námietky nadriadenému súdu alebo nezaobranie sa námietkou zaujatosti po dlhú dobu (napríklad osem mesiacov).

K neefektívnosti postupu súdu môže pritom prispieť aj vnútorné fungovanie a **organizácia práce samotného súdu a komunikácia medzi jednotlivými zložkami súdu**. Ako príklad je možné uviesť prípad, kedy asistentka neskoro predložila sudcovi návrh na rozhodnutie o väzobnej veci alebo predloženie spisu zákonnej sudkyňi šesť mesiacov po doručení návrhu na začatie konania. V dôsledku nesprávnej evidencie platieb súdneho poplatku sa súd v inom prípade mylne domnieval, že súdny poplatok nebol zaplatený a konanie o návrhu dokonca zastavil. Až následne, na základe upozornenia účastníka konania, zistil, že došlo k chybe v párovaní platieb. Nie zriedka sa vyskytujú problémy s expedíciou súdnych písomností. Je neprijateľné, aby rozhodnutie súdu bolo zo súdu expedované po pol roku od jeho vyhotovenia. V jednom prípade predseda súdu priznal zaradenie spisu do nesprávneho senátu.

Nedostatočná komunikácia súdnych oddelení sa prejavila pri preskúvaní podnetu podávateľa, ktorý bol účastníkom dvoch súvisiacich súdnych konaní prebiehajúcich na tom istom súde. Súd povolil odklad exekúcie do rozhodnutia v súvisiacom súdnom konaní o vylúčení veci z exekúcie. Súdne oddelenie toho istého súdu, napriek vedomosti o tom, že v exekučnom konaní sa bude pokračovať až po rozhodnutí v konaní o vylúčení veci z exekúcie, neinformovalo druhé súdne oddelenie o skončení súvisiaceho konania a súd bol v exekučnom konaní po skončení konania o vylúčení veci z exekúcie dlhšiu dobu nečinný.

Osobitne treba pristupovať k preskúvaniu zbytočných priesťahov v súdnom konaní, ktoré je **prerušené**. Procesnoprávne predpisy ustanovujú dôvody, pre ktoré súd môže alebo musí prerušiť súdne konanie, a to až do odstránenia prekážok, ktoré prerušenie spôsobili. Ak je konanie prerušené, nevykonávajú sa pojednávania a neplynú lehoty podľa zákona. Na druhej strane, je potrebné skúmať, čo bolo príčinou prerušenia konania, a či sa súd dostatočne aktívne a pravidelne zaoberá tým, či dôvody prerušenia ešte trvajú. Napríklad, v exekučnom konaní, ktoré bolo ex offo prerušené z dôvodu začatia konkurzného konania na majetok povinného súd nielenže v primeraných intervaloch neskúmal, či trvá dôvod prerušenia konania, ale ani pol druhu roka po zrušení konkurzu v konaní nepokračoval. Verejný ochranca práv mal teda za preukázané, že na strane súdu došlo k zbytočným priesťahom.

Zvláštnou skupinou sú konania, ktoré podľa predmetu konania vyžadujú osobitný prístup súdu. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa v niektorých konaniach vyžaduje osobitná rýchlosť alebo výnimočná rýchlosť konania. Osobitná rýchlosť konania sa vyžaduje najmä v konaniach týkajúcich sa prostriedkov na živobytie účastníkov konania (ako napr. pracovnoprávne spory, spory týkajúce sa činnosti, ktorá je zdrojom obživy účastníka, dôchodkové veci, otázky sociálneho zabezpečenia, spory

týkajúce sa náhrady škody na zdraví) a v konaniach, v ktorých sa rozhoduje o osobnom stave. Výnimočná rýchlosť konania sa vyžaduje napríklad v konaniach týkajúcich sa rodičovských práv, osobitne vo veciach detí odňatých z výchovy rodičov, styku rodičov s deťmi, pozbavenia rodičovských práv a v konaniach týkajúcich sa náhrady škody osobám nevyliciteľne chorým s perspektívou skorej smrti.

Žiaľ aj v týchto konaniach verejný ochranca práv zistil, že postup súdu nie je vždy možné považovať za dostatočne plynulý, resp. spĺňajúci náročnejšie požiadavky na jeho plynulosť. Takto verejný ochranca práv zistil rok trvajúcu nečinnosť súdu v konaní o zapretie otcovstva. Ani skutočnosť, že súdu trvalo vytýčenie pojednávania v konaní o neplatné skončenie pracovného pomeru takmer šesť mesiacov od doručenia vyjadrenia odporcu nie je možné považovať za osobitne plynulý postup v konaní.

Verejný ochranca práv preskúmaním podnetov zistil nedodržanie zákonných lehôt na rozhodnutie o návrhoch na nariadenie predbežného opatrenia, na rozhodnutie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých a zákonných lehôt na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie a na rozhodnutie o námietkach proti exekúcii v exekučnom konaní. Nedodržanie zákonných lehôt bolo pritom predsedom súdu zvyčajne odôvodňované príliš vysokým nápadom vecí pripadajúcim na jedného sudcu alebo súdneho úradníka.

Systémové opatrenia verejnej ochrankyne práv na zlepšenie ochrany práva na súdne konanie bez zbytočných priet'ahov

A / Opatrenia voči Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky

1 / Verejná ochrankyňa práv má vedomosť a opakovane pri preskúmaní podnetov zisťuje, že zbytočné priet'ahy v súdnych konaniach sú veľmi často z rôznych príčin spôsobované **súdnyimi znalcami**. Tento problém je dlhodobý. Zodpovednosť zaň nesie Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré vedie zoznam súdnych znalcov a má vykonávať dohľad nad ich činnosťou. Ukladanie pokút, či zmena znalca, krátenie priznaného znalečného a pravidelné výzvy na podanie posudku sú **nástroje, ktorými disponujú sudcovia**. Ukázalo sa, že **nie sú dostatočne efektívne** a zriedka vedú k skutočnej náprave. **Pri nedostatku znalcov zapísaných do zoznamu znalcov tieto sudcovské oprávnenia nie sú účinné vôbec**. Z týchto dôvodov takmer v každej veci, v ktorej je potrebné riešiť odbornú otázku prostredníctvom znaleckého posudku, a ich počet narastá, takmer so stopercentnou istotou dôjde k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

Verejná ochrankyňa práv sa obráti na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky so žiadosťou, aby so všetkou zodpovednosťou urýchlene riešilo problematiku súdnych znalcov.

2 / Preskúmaním podnetov bolo preukázané, že na niektorých súdoch sa vyskytujú zbytočné priet'ahy v súdnom konaní opakovane. Právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa posudzuje objektívne na základe posúdenia skutkovej a právnej zložitosti veci, správania účastníkov konania a postupu samotného súdu. Mohlo pritom ísť o zbytočné priet'ahy v konaní podľa týchto objektívnych kritérií, **no z hľadiska veľkého nápadu vecí a nedostatočných personálnych kapacít** na súde nebolo reálne možné zabezpečiť plynulosť konania z dôvodu nedostatočného personálneho obsadenia súdu, a teda z dôvodu, že súd a sudca nemá vytvorené podmienky pre svoju riadnu činnosť.

Podľa ustanovenia § 71 písm. a) bod 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ministerstvo vykonáva správu súdov tým, že v oblasti personálnej v rámci vládou schválených limitov počtov zamestnancov v rozpočtovej kapitole ministerstva určuje po prerokovaní s predsedami súdov počty sudcov, zamestnancov súdov a voľné miesta sudcov.

Verejná ochrankyňa práv sa obráti na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, aby sprístupnilo posledný ním vypracovaný zoznam preťažených súdov, ktorý malo zo svojich podkladov v pravidelných intervaloch vypracovávať z dôvodu, že je podkladom pre prideľovanie a distribúciu ľudských, aj materiálnych zdrojov pre jednotlivé všeobecné sudy prvého a druhého stupňa a požiada ho, aby jej záväzne oznámilo, aké konkrétne opatrenia a dokedy vykoná na odstránenie preťaženia súdov, tak, aby v nich boli

vytvorené podmienky pre plynulé konanie a aby ďalej neporušovali právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov z dôvodu nedostatočného personálneho obsadenia.

3 / Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 71 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v oblasti organizačnej na základe vyhodnocovania stavu súdnych agend uskutočňuje strategické plánovanie a prípravu **dlhodobých koncepcií rozvoja súdnictva**. Verejná ochrankyňa práv požiada Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, aby zverejnilo svoju dlhodobú koncepciu rozvoja súdnictva.

4 / V prípade, ak Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky neponúkne dostatočné, rýchle a efektívne riešenia, **obráti sa verejná ochrankyňa práv s apelom na vládu Slovenskej republiky**, aby zabezpečila svojou koordinovanou činnosťou nápravu vyššie uvedených problémov, pretože nositeľom zodpovednosti za vytvorenie dobrých podmienok pre činnosť súdnej moci je štát a v rámci trojdelenia štátnej moci je to jeho výkonná moc.

B / Opatrenia vo vzťahu k súdom:

1 / **Za zbytočné priet'ahy v konaní súdu, ktorým sa dalo predísť**, a ktoré vznikli najmä z dôvodu neefektívnej organizácie práce súdu, či súdneho oddelenia verejná ochrankyňa práv v odôvodnených prípadoch **uplatní zodpovednosť, vrátane disciplinárnej, v prvom rade voči predsedovi súdu a podpredsedovi súdu, a to najmä v tých prípadoch, ak sa zbytočné priet'ahy zopakujú z podobných príčin v tom istom súdnom konaní, alebo sa vyskytnú na tomto konkrétnom súde opakovane, hoci vždy v iných veciach.**

Pôsobnosť verejnej ochrankyne práv sa podľa zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov vzťahuje na orgány riadenia a správy súdov a na sudcov z dôvodov predpokladajúcich disciplinárne previnenie sudcu.

Podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov orgánmi riadenia a správy súdov sú predseda súdu a podpredseda súdu a v rozsahu stanovenom týmto zákonom je orgánom správy súdu aj riaditeľ správy príslušného súdu. Úlohou správy súdov je vytvárať súdom podmienky na riadny výkon súdnictva a dohliadať na riadny výkon súdnictva v medziach ustanovených zákonom /§ 32 zák. č. 757/2004 Z. z./.

Podľa § 74 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predseda súdu vykonáva správu súdu napríklad tým, že zabezpečuje chod súdu po stránke ekonomickej, materiálnej a finančnej, vykonáva dohľad nad súdnymi oddeleniami, **zodpovedá za efektívne využívanie ľudských a finančných zdrojov**, zodpovedá za dodržiavanie zákonných podmienok náhodného prideľovania vecí pre senáty, sudcov a súdnych úradníkov. Podľa ustanovenia § 116 ods. 1 písm. e) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení

neskorších predpisov disciplinárnym previnením je porušenie povinností pri výkone správy súdu podľa osobitného predpisu.

Predseda súdu je nositeľom zodpovednosti za efektívne využívanie ľudských a finančných zdrojov súdu, a preto má oprávnenia nielen vo vzťahu k organizácii práce súdu, za ktorú aj zodpovedá, ale aj vo vzťahu k organizácii práce sudcu.

Podľa § 5 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov prácu v súdnom oddelení, ktoré je zriadené pre sudcu, organizuje súdny tajomník podľa pokynov sudcu. Predseda súdu má personálne aj technické prostriedky na to, aby mal prehľad o efektívnosti práce súdnych oddelení. Predseda súdu je ten, kto má v prípade zistenej neefektívnosti zasiahnuť, a to aj v prípade, ak ku nej dochádza v oddelení sudcu na základe pokynov sudcu. Predseda súdu má možnosti aj technické prostriedky na to, aby pravidelne zisťoval, v ktorých veciach súd dlhšie nepojednával a môže na základe týchto zistení žiadať sudcu, ktorý je vo veci zákonným sudcom, aby ho informoval o dôvodoch tohto stavu. Napokon predseda súdu je oprávnený pri zistenej neodôvodnenej nečinnosti zodpovedného sudcu napomenúť a v prípade, ak napomenutie nebolo v primeranom čase účinné, má v odôvodnených prípadoch právo podať návrh na začatie disciplinárneho konania voči sudcovi. Predsedovi súdu sudcovia oznamujú situáciu, keď nie sú vzhľadom na obsah alebo množstvo pridelených vecí kapacitne schopní o nich v primeranom čase konať a rozhodnúť a predseda súdu má v tejto situácii prijať opatrenia alebo ju signalizovať ministrovi a žiadať riešenie.

2 / V prípade, **ak napriek napomenutiu od predsedu súdu** spôsobuje sudca aj naďalej zbytočné prietahy v súdnom konaní, či vo viacerých súdnych konaniach, verejná ochrankyňa práv voči nemu v odôvodnených prípadoch uplatní svoje právo podať návrh na začatie disciplinárneho konania podľa ustanovenia § 116 ods. 1 písm. a) a b), alebo podľa § 116 ods. 2 písm. b) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3 / Osobitne vážne bude verejná ochrankyňa práv posudzovať prípady, ak preskúmaním podnetu zistí opakovane zbytočné prietahy v konaní, v ktorom ich už v minulosti konštatoval Ústavný súd Slovenskej republiky alebo verejná ochrankyňa práv. Ak opatrenia prijaté na základe príkazu Ústavného súdu Slovenskej republiky konať bez zbytočných prietahov nebudú dostatočné a opakované zbytočné prietahy budú opäť spôsobené nesústredeným konaním, či neefektívnou organizáciou práce, v týchto prípadoch verejná ochrankyňa práv spravidla podá návrh na začatie disciplinárneho konania za nedostatky v organizácii práce súdu voči predsedovi súdu, aj voči sudcovi, ktorý zbytočné prietahy v konaní spôsobil.

C / Verejná ochrankyňa práv predloží túto Správu o príčinách porušovania práva na súdne konanie bez zbytočných priet'ahov Národnej rade Slovenskej republiky ako súčasť riadnej správy o činnosti verejného ochrancu práv, ak sa neukáže potreba predložiť ju Národnej rade Slovenskej republiky ešte skôr, a to ako mimoriadnu správu. Závisí to od ústretovosti adresátov správy, ktorými sú najmä ministerstvo spravodlivosti a súdy riešiť správou zistený stav permanentného porušovania práva občanov na súdne konanie bez zbytočných priet'ahov.